

Motion till riksdagen 2021/22:4356

av Ludvig Aspling m.fl. (SD)

med anledning av prop. 2021/22:81 Anpassning av svensk rätt till EU:s nya in- och utresesystem

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reda ut otydligheterna kring biometribegreppet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att behålla tio års gallringsfrist för personuppgifter i utlänningsrätten och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förhindra onödigt raderande av biometriuppgifter och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa registrering av in- och utresor även för tredjelandsmedborgare med tillstånd och tillkännager detta för regeringen.

Bakgrund

Regeringen föreslår flera Anpassningar av svensk rätt till följd av två EU-förordningar om EU:s nya in- och utresesystem. Detta system ska till stor del ersätta dagens fysiska passtämpling vid EU:s yttre gränser och innebär skapandet av en gemensam databas med information kring in- och utresor. Utöver kontroll av tredjelandsmedborgares rätt att vistas inom Schengenområdet, och motverkande av illegal migration, ska systemet också kunna användas för viss brottsbekämpning.

Eftersom det rör sig om förordningar gäller bestämmelserna redan i hela EU. Systemet ska sättas i bruk när EU-kommissionen bestämmer det, utifrån vissa krav. Även om Sverige i detta läge inte kan motsätta sig eller ändra delar av bestämmelserna, är det upp till var medlemsstat att själv vid behov genomföra de Anpassningar i nationell rätt som anses nödvändiga. Sverigedemokraterna anser att regeringen i stort fullgjort denna plikt men att det finns utrymme för förbättringar.

Red ut otydligheterna i svensk rätt kring biometribegreppet

En central fråga i propositionen är hur begreppet *biometri* ska definieras. Som bl.a. Polismyndigheten påpekar råder det i allra högsta grad oklarheter kring hur biometri ska förstås inom svensk rätt, och hur detta ska förhålla sig till EU-rätten. Olika EU-rättsakter definierar rent av begreppet olika och delvis i strid med hur det görs i Sverige. Som Polismyndigheten skriver: ”Eftersom biometriska data i svensk rätt används synonymt med det unionsrättsliga begreppet biometriska uppgifter som innefattar fingeravtrycksuppgifter, samtidigt som fingeravtryck och fotografi i svensk rätt skiljs från de biometriska data som tas fram ur fingeravtrycken och ur fotografiet, går unionsrätten och nationell rätt inte logiskt ihop.”

Frågan är inte ny, och Polismyndigheten har framfört det tidigare i liknande lagstiftningsärenden, exempelvis inför proposition 2020/21:120 (som behandlades i bet. 2020/21:SfU23). Sverigedemokraterna påpekade vid det tillfället följande: ”Det får inte finnas oklarheter kring vilka bestämmelser som skall gälla, och vad som får anses omfattas av existerande bestämmelser, vare sig det gäller direkt upptagning eller teknisk behandling av foton, fingeravtryck, eller andra markörer.”

Varken vår eller ansvariga myndigheters uppfattning har förändrats sedan dess.

Regeringen tillsatte visserligen en utredning den 20 maj 2021 kring biometrianvändning i brottsbekämpning. Utredningsdirektivet ger dock vid handen att frågan om definitionen av biometri och biometriska uppgifter, och förhållandet till EU-rättens krav, inte kommer att utredas särskilt. Regeringen verkar liksom socialförsäkringsutskottet i nyssnämnda lagstiftningsärende anse att ”detta är ett unionsrättsligt begrepp som ytterst uttolkas av EU-domstolen”. Det innebär att det alltjämt kommer att finnas en konflikt mellan svensk rätt och EU-rätten, vilket vi ser i det nuvarande lagförslaget. Detta kan inte accepteras. Om svenska myndigheter ska kunna använda sig av alla möjligheter som lagstiftningen erbjuder måste denna vara tydlig. Eventuella oklarheter måste redas ut eller i vart fall uppmärksammas. Regeringen bör därmed snarast tillse att biometrifrågan utreds ordentligt.

Behåll tio års gallringsfrist i samtliga fall

Som regel ska känsliga personuppgifter, inklusive biometriska uppgifter såsom fingeravtryck eller foton, raderas när de inte längre behövs eller efter en viss tid, s.k. gallring. Beroende på verksamhet varierar denna gallringsfrist, men den har normalt varit tio år i utlänningsrätten, eller tills utlänningsrätten blivit medborgare.

Den 1 juli 2021 införde dock regeringen nya bestämmelser i utlänningsdataförordningen (2016:30) varigenom gallring av biometriska uppgifter som upptagits för att klarlägga en utlännings rätt att vistas i Sverige i stället skulle gallras efter sex år. Bestämmelsen infördes genom regeringens bemyndigande i utlänningsdatalagen (2016:27), och regeringen har därmed inte redogjort i förarbeten eller på annat vis varför fristen bestämdes till sex år i stället för det förhärskande tio. Av utredningen som låg till grund för upptagandet av biometriska uppgifter för att klarlägga en utlännings rätt att vistas i Sverige (SOU 2017:93) föreslogs just tio år.

Regeringen föreslår nu att en sexårig gallringsfrist också ska gälla de biometriska uppgifter som upptagits inom ramen för in- och utresesystemet. Det finns ingen redo-

görelse för varför sex år skulle vara en mer lämplig tid än tio år. Migrationsverket uttrycker i sitt remissyttrande att det är lämpligt att gallringsfristen är densamma även för de fingeravtryck och fotografier som är aktuella i detta sammanhang. Polismyndigheten ansluter sig till detta, ställer sig frågande till att ”bevarandetiden nästan halveras” och påpekar hur viktigt det är att bevara dessa uppgifter, något myndigheten också tidigare hemställt om.

Sverigedemokraterna instämmer med remissinstanserna om att personuppgifter bör bevaras en längre tid. Detta gäller i synnerhet som tillgången till biometriska uppgifter är av stor vikt både för brottsbekämpning och för att upprätthålla kontrollen över migrationen. Riksdagen bör därför tillkännage för regeringen att den normala gallringsfristen i utlänningsrätten alltså bör vara tio år.

Förhindra onödigt raderande av biometriuppgifter

Personliga uppgifter raderas i vissa fall i princip omedelbart efter att de upptagits, om det framkommer att de inte längre behövs. Det kan exempelvis röra sig om att en utlänning som kontrollerats vid inre utlänningskontroll, och lämnat personuppgifter för att styrka sin rätt att vistas i Sverige, visat sig ha rätt därtill. Det kan också röra sig om fall där en utlänning ansökt om uppehållstillstånd, och lämnat biometriska uppgifter till sitt kommande uppehållstillståndskort, men sedan nekas uppehållstillstånd. Precis som Migrationsverket påpekar i sitt remissyttrande leder dock detta förfarande till problem både för myndigheterna och för den enskilde, när utlänningen senare, efter exempelvis en överklagan, beviljas uppehållstillstånd ändå. Utlänningen måste då lämna nya fingeravtryck och bli fotograferad på nytt, helt i onödan. Förfarandet leder också till problem inom ramen för just EU:s in- och utresesystem, eftersom utlänningens biometriska uppgifter raderas omedelbart vid avslag på ansökan, alltså innan utlänningen rest ut.

Sverigedemokraterna anser att svensk datalagstiftning måste följa med både den tekniska utvecklingen och de praktiska behov som finns i verksamheten. Det är uppenbart att införandet av EU:s in- och utresesystem visat på ytterligare brister i lagstiftningen som måste åtgärdas snarast. Rimligen borde bestämmelserna i utlänningsdatalagen ändras så att biometriska uppgifter som upptagits inom ramen för ett tillståndsärende inte behöver raderas förrän ärendet avgjorts slutligen eller rent av utlänningen registrerats som utrest. Riksdagen bör därför tillkännage för regeringen att den bör återkomma till riksdagen med förslag om detta.

Inför registrering av in- och utresor även för tillståndsinnehavare

Det nya in- och utresesystemet ska användas för att registrera tredjelandsmedborgares in- och utresor från Schengenområdet. Detta gäller dock med en rad undantag, främst för de som har uppehållstillstånd eller annan liknande vistelserätt, exempelvis genom uppehållsrätt och uppehållskort. I och med att gränsmyndigheter inte längre kommer att stämpla tredjelandsmedborgares pass alls innebär det i praktiken att Sverige går miste om information om dessa tredjelandsmedborgares resor. Detta kan vara relevant i flera fall, exempelvis för att beräkna vistelsetiden i Sverige inom ramen för en ansökan om

medborgarskap eller grunderna för vissa uppehållstillstånd. Även Migrationsverket har lyft detta problem.

Sverigedemokraterna anser att frågan måste tas på allvar för att säkerställa att myndigheterna kan fatta korrekta beslut, både för individens och för Sveriges skull. En av de gällande EU-förordningarna tillåter uttryckligen medlemsstaterna att fortsätta stämpla tredjelandsmedborgares resehandlingar i vissa fall, något som förstås bör bejakas. Regeringen borde redan ha utrett hur de nya EU-förordningarna förhåller sig till denna fråga och bör nu snarast utreda saken så att svenska myndigheter inte står handfallna när in- och utresesystemet införs.

Ludvig Aspling (SD)

Jonas Andersson i Skellefteå (SD)

Jennie Åfeldt (SD)